

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI TYÖVOIMAPALVELUIDEN OHJAUKSESTA

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023, *järjestämislaki*) tulee voimaan 1.1.2025. Kyseisellä lailla julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirretään valtion työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille, työllisyysalueille.

Järjestämislain 3 luvussa säädetään työvoimapalveluiden ohjauksesta ja valvonnasta. Julkisten työvoimapalveluiden yleinen ohjaus, kehittäminen ja valvonta kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle (järjestämislaki 20 §). Valtion viimekätiseen vastuuseen kuuluvista elementeistä säädetään järjestämislain 21-25 §:ssä.

Järjestämislain 21 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto vahvistaa työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä hallituskausittain työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet. Työ- ja elinkeinoministeriö seuraa ja arvioi tavoitteiden toteutumista vuosittain. Valtioneuvosto voi tarkistaa tavoitteita, jos työmarkkinatilanteessa tapahtuu olennaisia muutoksia. Pykälän 4 momentissa säädetty asetuksenantovaltuus mahdollistaa tarkempien säännösten antamisen työllisyyden edistämisen valtakunnallisten tavoitteiden valmistelusta ja tarkistamisesta.

Järjestämislain 22 §:ssä säädetään työllisyyden edistämisen valtakunnallisesta neuvottelukunnasta, sen kokoonpanosta ja tehtävistä. Pykälä sisältää valtuuden antaa tarkempia säännöksiä neuvottelukunnan kokoonpanosta, jaostoista, tehtävistä ja työskentelytavoista.

Järjestämislain 23 §:ssä säädetään alueellisista työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskusteluista. Pykälä sisältää valtuuden antaa tarkempia säännöksiä alueellisten työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelujen järjestämisestä ja sisällöstä valtioneuvoston asetuksella.

Järjestämislain 143 §:ssä säädetään yksityisistä työvoimapalveluista. Pykälän 3 momenttiin sisältyy perussäännös työ- ja elinkeinoministeriön oikeudesta saada yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavilta tai niitä edustavalta yhteisöltä yksityisiä työvoimapalveluja koskevia tietoja. Momenttiin sisältyy myös asetuksenantovaltuus, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä annettavista tiedoista sekä tietojen toimittamista koskevasta menettelystä.

2 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä yhteistyössä kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa. Valmistelussa on hyödynnetty TE-palvelut 2024 ja KOTO24 -uudistusten toimeenpanemiseksi asetettuja Ohjaus ja tiedolla johtaminen -työryhmää sekä Sote-yhdyspinnat-työryhmää. Työryhmissä ovat edustettuina mm. elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (jäljempänä *kehittämis- ja hallintokeskus*), elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (jäljempänä *ELY-keskukset*), työ- ja elinkeinotoimistot, eri kuntaverkostot ja Suomen Kuntaliitto ry sekä valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö.

Asetusluonnos oli kirjallisella lausuntokierroksella 27.2.-12.4.2024 kuuden muun työvoimapolkupalveluiden järjestämisvastuun siirtoon liittyvän asetusehdotuksen kanssa. Lausuntoa pyydettiin muun muassa keskeisiltä ministeriöiltä, valtioneuvoston oikeuskanslerilta, eduskunnan oikeusasiamieheltä, tietosuojavaltuutetulta, yhdenvertaisuusvaltuutetulta, kunnilta, Kuntaliitolta, hyvinvointialueilta, työ- ja elinkeinotoimistoilta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, kehittämis- ja hallintokeskukselta, aluehallintovirastoilta, Kansaneläkelaitokselta, Kevalta, Työttömyyskassojen yhteisjärjestöltä, Työllisyysrahastolta, Vakuutuslaitokselta, Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta, hallinto-oikeuksilta, Oikeusrekisterikeskukselta, Finanssivalvonnalta, keskeisiltä työnantajia, työntekijöitä, yrittäjiä, työttömiä ja palveluntuottajia edustavilta järjestöiltä, Ahvenanmaan maakunnalta, maakuntien liitoilta, Folktingetiltä ja Keskuskauppakamarilta. Lausuntoja saatiin noin 80.

Asetusehdotuksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa [TE-palvelut 2024 -uudistukseen liittyvät asetukset - Työ- ja elinkeinoministeriön verkkopalvelu \(tem.fi\)](https://tem.fi/te-palvelut-2024).

3 Keskeiset ehdotukset

Asetuksella annettaisiin työvoimapolkupalveluiden järjestämisestä annetun lain nojalla tarkempaa sääntelyä työllistymisen edistämisen valtakunnallisten tavoitteiden valmistelusta ja tarkistamisesta sekä työllisyyden edistämisen valtakunnallisen neuvottelukunnan kokoonpanosta ja jaostoista. Työllisyyden edistämisen neuvottelukunnassa olisi laaja sidosryhmien edustus ja sen puheenjohtaja olisi työ- ja elinkeinoministeriöstä. Neuvottelukunta voisi asettaa asioiden valmistelua tai tietyn asiakokonaisuuden tarkempaa käsittelyä varten jaostoja. Neuvottelukunnalla olisi lisäksi kolme pysyvää jaostoa: kuntajaosto, tietojaosto ja yhdyspintajaosto.

4 Vaikutukset

Työvoimapolkupalveluiden järjestämisvastuun siirtoa koskevan lainsäädäntökokonaisuuden vaikutukset on arvioitu sitä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 207/2022 vp, s. 146–206). Tällä asetusehdotuksella ei arvioida olevan olennaisia vaikutuksia hallituksen esityksessä kuvatun lisäksi.

Ehdotetun tarkemman sääntelyn on tarkoitus tukea työvoimapolkupalveluiden ohjausta sekä valtion ja työvoimaviranomaisten välistä yhteistyötä. Esimerkiksi neuvottelukunnan

ehdotetut pysyvät jaostot tarjoaisivat pysyvät rakenteet työvoimapalveluiden onnistuneen toimeenpanon edellyttämälle toimijoiden vuoropuhelulle.

5 Lausuntopalaute

Lausuntoja saatiin kaikista seitsemästä lausuntokierroksella olleesta asetuksesta yhteensä noin 80 kappaletta. Suurin osa työvoimapalveluiden ohjausta koskevasta asetusluonnoksesta annetuista lausunnoista koski neuvottelukunnan kokoonpanoa. Toisaalta neuvottelukunnan kokoonpanoa pidettiin hyvänä ja toisaalta sitä pidettiin tarpeettoman suurena.

Useat lausunnonantajat katsoivat, että heidän edustamiensa tahojen jäsenmäärää pitäisi kasvattaa. Kunnat ja Kuntaliitto pitivät esitettyä kuntaedustusta (seitsemän jäsentä) liian pienenä kuntien tai työvoimaviranomaisten merkitykseen nähden. Kuntaliitto esitti lausunnossaan, että kuntien määrä neuvottelukunnassa tulisi olla vähintään 15. Lisäys tehtäisiin Kuntaliiton ehdotuksen mukaan joko neuvottelukunnan kokoonpanoa kasvattamalla tai muita sidosryhmiä karsimalla.

Suuret kaupungit, mm. Helsinki, Vantaa ja Tampere esittävät lausunnoissaan, että suurten kaupunkien ja alueiden vastuu uudistuksessa pitäisi huomioida paikkajaossa. Helsingin kaupunki esitti, että neuvottelukunnan kuntajäsenten tulisi tulla työvoimapalveluja tuottavista vastuukunnista tai työvoimaviranomaistehtävää itsenäisesti toteuttavista kunnista.

Kuntaliitto ja useat kunnat esittivät, että neuvottelukunnan varapuheenjohtajan pitäisi olla kuntasektorilta ja että sihteeristössä pitäisi olla myös kunnista edustus.

Lausuntopalaute on huomioitu asetuksen jatkovalmistelussa siten, että kuntien edustusta lisättiin yhdellä jäsenellä ja kriteeriksi edustajien valintaan lisättiin, että jäsenten olisi edustettava erilaisia työvoimapalveluiden järjestämisvastuutkaisyksia.

Kuntaliitto, Hyvil Oy ja useat kunnat katsoivat, että kaikkien jäsenten tulisi olla neuvottelukunnassa tasaveroisessa asemassa, eikä neuvottelukunnan päätösvaltaa pitäisi kiinnittää ministeriöiden edustukseen, vaan koko neuvottelukunnan jäsenistön läsnäoloon. Asetukseen ei palautteen johdosta tehty muutoksia. Säännöksen perusteluita on tarkennettu siten, että päätösvaltasäännöksellä kompensoidaan ministeriöiden edustajien vähäistä määrää suhteessa neuvottelukunnan kokoonpanoon.

Myös jaostojen kokoonpanosta lausuttiin runsaasti. Hyvinvointialueet, TYP-verkosto ja useat kunnat esittivät, että yhdyspintajaostossa on oltava mukana vahvaa monialaisen työn arjen- ja asiantuntemusta. Lisäksi KEHA-keskus pyysi tarkentamaan asetuksessa mainintaa tietojaoston kokoonpanosta esimerkiksi kuntaverkostojen tai muiden mukaan kutsuttavien keskeisten tahojen osalta, jotta varmistetaan, että jaoston toiminta on riittävän vahvalla pohjalla. □ Lausuntojen perusteella ei tehty asetukseen tai sen perusteluihin muutoksia. Neuvottelukunta päättäisi jaostojen kokoonpanosta eikä asetuksessa ole tarkoituksenmukaista määrittää jaostojen kokoonpanoa. Jaostoihin voidaan myös kutsua neuvottelukuntaan kulumaton henkilö, mikä osaltaan varmistaa, että jaostoihin nimitetään tarvittavat asiantuntijat.

Valtiovarainministeriö piti lausunnossaan tarkoituksenmukaisena, että valtiovarainministeriö kutsutaan alueellisiin yhteistyö- ja seurantakeskusteluihin ainakin niissä tilanteissa, joissa seurantatiedot osoittavat, että työvoimaviranomaisen kyky suoriutua sille asetetuista lakisääteisistä tehtävistä on merkittävästi heikentynyt. Lausunnon johdosta 6 §:n perusteluja täydennettiin.

HELA ry, PALTA ry ja Suomen yrittäjät lausuiivat yksityisiä työvoimapalveluita koskevasta tietojenantovelvollisuudesta. Ne toivat lausunnoissaan esiin, että asetusluonnoksessa mainittuja asioita ei kaikilta osin saada nykyisistä tietojärjestelmistä sekä sen, että asetuksen perusteella on vaikea hahmottaa, mitä tietoja käytännössä voidaan vaatia. Palautteen johdosta 7 §:ää on muutettu siten, että yksityisten työvoimapalvelujen tarjoajan on pyynnöstä annettava työ- ja elinkeinoministeriölle tiedot asiakasyrityksille rekrytoitujen henkilöiden lukumäärästä vuosittain, vuokratyöntekijöiden määrästä vuosittain ja vuokratyöntekijöiden tekemien työtuntien määrästä vuosittain.

6 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. *Työllisyyden edistämisen valtakunnallisten tavoitteiden valmistelu ja tarkistaminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tavoitteiden valmistelusta. Järjestämislain mukaan valtioneuvosto vahvistaa valtakunnalliset tavoitteet työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä. Asetuksessa tätä täydennettäisiin säätämällä, että työ- ja elinkeinoministeriö vastaa tavoitteiden valmistelusta.

Järjestämislain esitöissä kuvataan työllisyyden edistämisen valtakunnallisen neuvottelukunnan roolia valtakunnallisten tavoitteiden valmistelussa (HE 207/2022 vp, s. 263 ja 264). Esitöiden perusteella neuvottelukunta on väylä osallistaa sidosryhmiä valmisteluun ja hankkia keskeisten toimijoiden, kuten kuntien, näkemyksiä valmisteluun. Näin neuvottelukunta tukisi valtakunnallisten tavoitteiden valmistelua.

Työ- ja elinkeinoministeriön on lain esitöiden mukaan huolehdittava, että tavoitteiden valmistelussa otetaan huomioon eri osapuolten näkemyksiä ja eri hallinnonalojen tavoitteita (HE 207/2022 vp, s. 263). Tavoitteita asetettaessa otettaisiin myös soveltuvin osin huomioon valtion kotoutumisen edistämishjelmassa hallituskausittain asetettavat valtakunnalliset kotoutumisen edistämisen tavoitteet. Neuvottelukunta mahdollisine jaostoineen voisi osaltaan toimia eri hallinnonalojen tavoitteiden yhteensovittamisen foorumina.

Neuvottelukunnan osallistuminen tavoitteiden valmisteluun ehdotetaan toteutuvan siten, että työ- ja elinkeinoministeriön olisi kuultava neuvottelukuntaa tavoitteiden valmistelun lähtökohdista sekä ministeriön esitysluonnoksesta valtakunnallisiksi tavoitteiksi. Säännöksellä halutaan korostaa sidosryhmien osallistamisen merkitystä tavoitteiden valmistelun alusta lähtien. Säännöksellä on tarkoitus muodostaa valmistelumenettelylle runko, jossa sidosryhmien näkemysten hankkimiselle on paikkansa sekä valmistelun alussa että esityksen viimeistelyvaiheessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työ- ja elinkeinoministeriölle velvollisuus varmistaa, että valtakunnallisten tavoitteiden toteutumista on mahdollista seurata ja arvioida. Käytännössä tämä tapahtuisi tekemällä tiivistä yhteistyötä työvoimapalveluiden seurannasta-, arvioinnista ja tiedon tuottamisesta vastaavan

kehittämisen- ja hallintokeskuksen kanssa. Säännöksen ei ole tarkoitus rajoittaa tavoitteiden määrittelyä vain niihin, joille on ennalta olemassa mittarit ja seurantakohteet, vaan ohjata valtakunnallisten tavoitteiden valmistelua niin, ettei tavoitteeksi ehdoteta otettavan seikkaa, jonka toteutumisen seuraamiseksi ei ole mahdollista määrittellä mittareita ja seurantakohteita tavoitteiden voimassaoloaikaan nähden kohtuullisessa ajassa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tavoitteiden tarkistamiseen sovellettavan samaa menettelyä. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaisi siten myös tavoitteiden tarkistamisesta, neuvottelukuntaa olisi kuultava sekä valmistelun lähtökohdista että luonnosvaiheessa ja työ- ja elinkeinoministeriön olisi varmistettava, että tarkistettujenkin tavoitteiden toteutumista on mahdollista seurata ja arvioida.

2 §. *Neuvottelukunnan kokoonpano.* Pykälässä säädettäisiin neuvottelukunnan kokoonpanosta ja jäsenten määrästä. Järjestämislain 22 §:n mukaan neuvottelukunnassa tulee olla ainakin kuntien, keskeisten ministeriöiden, valtion aluehallinnon sekä työ- ja elinkeinoelämän järjestöjen edustus. Tätä säännöstä tarkennettaisiin ehdotetussa pykälässä.

Järjestämislain 22 §:ssä neuvottelukunnalle säädetyt tehtävät ovat hyvin laajoja, koko palvelujärjestelmää koskevia yleisiä seuranta-, ennakointi- ja arviointitehtäviä. Neuvottelukunnan tehtävillä on myös yhtymäkohtia kotoutumisen edistämisen valtakunnallisiin suunnittelu-, kehittämis- ja ohjaustehtäviin. Neuvottelukunnan tehtävien luonne edellyttää, että neuvottelukunnassa on edustettuina työllisyyden hoidon toimijoita laajasti.

Pykälän 1 momentin mukaan työllisyyden edistämisen valtakunnallisessa neuvottelukunnassa olisi puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi enintään 36 jäsentä. Kaikilla heillä olisi henkilökohtainen varajäsen. Neuvottelukunnan puheenjohtajan olisi oltava työ- ja elinkeinoministeriöstä. Tämä siksi, että työllisyydenhoito kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan ja ministeriölle kuuluu myös järjestämislain 20 §:ssä säädetty tehtävä vastata julkisten työvoimapalveluiden yleisestä ohjauksesta, kehittämisestä ja valvonnasta. Varapuheenjohtajan olisi oltava jostakin kunnasta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, minkä tahojen edustajia neuvottelukunnan jäseninä olisi oltava. Momentin 1 kohdan mukaan ministeriöistä työ- ja elinkeinoministeriöllä ja valtiovarainministeriöllä olisi kaksi edustajaa ja sosiaali- ja terveysministeriöllä ja opetus- ja kulttuuriministeriöllä olisi molemmilla yksi edustaja neuvottelukunnassa. Työ- ja elinkeinoministeriölle kuuluu paitsi julkisten työvoimapalveluiden yleinen ohjaus ja kehittäminen, myös työttömyysturvan työvoimapolitiittiset linjaukset sekä työvoiman maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyvät kysymykset. Näistä syistä enemmän kuin yksi edustaja olisi tarpeen.

Valtiovarainministeriöllä on työvoimapalveluiden järjestämisessä kaksi olennaista tehtäväaluetta. Toinen on talousarvion ja taloudellisiin vaikutuksiin liittyvät kysymykset ja toinen on kunta- ja aluerakenteeseen sekä kuntien tehtäviin liittyvät kysymykset. Molemmat tehtäväalueet ovat olennaisia työvoimapalveluiden

kuntapohjaisessa järjestämisessä, joten ministeriöllä olisi perusteltua olla kaksi edustajaa neuvottelukunnassa.

Työvoimapalveluilla on tiivis yhteys sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä työttömyysturvan kautta, ja opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan jatkuvan oppimisen ja erityisesti ammatillisen koulutuksen kautta, mutta myös laajemmin koulutuksen suunnittelun kautta. Jotta ministeriöiden edustus ei korostuisi neuvottelukunnan kokoonpanossa suhteessa kuntien edustukseen, näillä ministeriöillä olisi kummallakin yksi edustaja neuvottelukunnassa.

Momentin 2 kohdan mukaan kunnilla olisi neuvottelukunnassa yhteensä kahdeksan jäsentä. Niiden olisi edustettava eri kokoisia kuntia maantieteellisesti ja kielellisesti kattavasti sekä erilaisia työvoimapalveluiden järjestämisvastuuratkaisuita. Kunnat voisivat keskenään ratkaista, miten ne katsovat edustuksen toteutuvan parhaiten. Erilaiset työvoimapalveluiden järjestämisvastuuratkaisut viittaavat siihen, että järjestämislain ja kuntalain (410/2015) mukaan työvoimapalveluiden järjestämisvastuu kuuluu joko kunnalle, jos kunta vastaa yksin työvoimapalveluiden järjestämisestä; vastuukunnalle, jos työllisyysalueen kunnat ovat sopineet yhteisestä toimielimestä palveluiden järjestämiseksi; tai kuntayhtymälle, jos työllisyysalueen kunnat ovat sopineet palveluiden järjestämisestä kuntayhtymän muodossa.

Edustuksella tarkoitetaan tässä sitä, että kunkin kuntaedustajan olisi huolehdittava edustamansa ryhmän näkemysten hankkimisesta ja tiedon välittämisestä sekä ryhmän näkemyksistä neuvottelukunnalle että neuvottelukunnan työskentelystä sille kuntaryhmälle, jota hän edustaa. Kuntien keskinäistä vuorovaikutusta ja kantojen valmistelua varten olisi olemassa myös neuvottelukunnan alainen kuntajaosto, josta säädettäisiin 4 §:ssä. Lisäksi momentin 5 kohdan mukaan neuvottelukunnassa olisi oltava jäsenenä yksi kuntia edustavan etujärjestön edustaja, käytännössä siis Suomen Kuntaliiton edustaja.

Momentin 3 kohdan mukaan valtionhallinto olisi edustettuna neuvottelukunnassa siten, että kehittämis- ja hallintokeskuksella, ELY-keskuksilla ja työvoimaviranomaisten valvonnasta vastaavalla aluehallintovirastolla olisi kullakin yksi jäsen. Kehittämis- ja hallintokeskuksella on olennaisia, julkisten työvoimapalveluiden toimeenpanoon ja ohjauksen tukeen liittyviä tehtäviä, kuten valtakunnallisten tietojärjestämäpalveluiden kehittäminen ja ylläpito, työvoimapalveluiden toimivuuden seuranta ja arviointi sekä työvoimaviranomaisten tukeminen työvoimapalvelujärjestelmän kehittämisessä ja oikeudellinen neuvonta keskeisten lakien toimeenpanossa. ELY-keskukset ovat valtion aluehallinnon virastoja, joiden tehtäviin kuuluvat muun muassa yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen sekä alueellinen työllisyyden ja työelämän edistäminen. Ne osallistuvat järjestämislaissa tarkoitettuihin alueellisiin työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskusteluihin ja ehdotetun 6 §:n mukaan vastaisivat kyseisten keskustelujen järjestämisestä toimialueellaan. Valtion viranomaisten toimiala ja tehtävät huomioon ottaen on perusteltua, että ne olisivat edustettuina neuvottelukunnassa.

Momentin 4 kohdan mukaan neuvottelukunnassa olisi oltava jäsenenä myös yksi työvoimapalveluiden asiakkaita edustavan järjestön edustaja. Tällainen järjestö on ainakin Työttömien keskusjärjestö ry.

Momentin 6 kohdan mukaan hyvinvointialueilla olisi myös oltava edustaja neuvottelukunnassa. Hyvinvointialueet ovat mukana työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetussa laissa (381/2023) tarkoitetussa yhteistoimintamallissa, ja työvoimapalveluiden sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisen yhdyspinnat ovat olennaisessa osassa erityisesti täsmätyökykyisten työllistymisen edistämisessä. Hyvinvointialueet voisivat edustajansa kautta tuoda neuvottelukuntaan näkemystä muun muassa näistä näkökulmista. Hyvinvointialueita voisi edustaa esimerkiksi jokin hyvinvointialueista tai Hyvil Oy.

Momentin 7 kohdassa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassoja edustavan järjestön edustajista neuvottelukunnassa. Kansaneläkelaitoksen yhteys työvoimapalveluihin on moninainen. Sillä on sekä työvoimapalveluihin läheisesti kytkeytyviä palvelutehtäviä, kuten kuntoutus, että työttömyysturvan toimeenpanotehtäviä. Työttömyyskassojen osallistuminen neuvottelukuntaan perustuisi niiden työttömyysturvatehtäviin.

Momentin 8 kohdassa säädettäisiin työntekijöiden keskusjärjestöjen kolmesta edustajasta ja 9 kohdassa työnantajien keskusjärjestöjen kahdesta sekä yritysten etujärjestön yhdestä edustajasta. Neuvottelukunnan tehtävät huomioon ottaen on perusteltua, että työelämän keskeiset järjestöt ovat edustettuina. Työntekijä- ja työnantajajärjestöt voisivat keskenään sopia edustuksestaan ehdotettujen määrien puitteissa.

Momentin 10 kohdan mukaan neuvottelukunnassa olisi oltava yksi työllisyysrahaston edustaja. Työllisyysrahastosta säädetään työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998). Se on perustettu työttömyysvakuutusmaksujen perintää ja työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitettavien etuuksien rahoituksen järjestämistä varten.

Momentin 11 kohdan mukaan neuvottelukunnassa olisi oltava yksi jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen edustaja. Palvelukeskus on opetus- ja kulttuuriministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön yhdessä ohjaama virasto, josta säädetään jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta annetussa laissa (682/2021). Sen tarkoitus on edistää työikäisen väestön osaamisen kehittymistä ja osaavan työvoiman saatavuutta.

Momentin 12-15 kohdissa säädettäisiin työllisyyden edistämiseen osallistuvia toimijoita ja vammaisjärjestöjä edustavien järjestöjen edustuksesta neuvottelukunnassa. Momentin 16 kohdassa säädettäisiin maakuntien liittojen edustajan kuulumisesta neuvottelukunnan kokoonpanoon. Työllisyyden edistäminen ja alueiden kehittäminen liittyvät vahvasti toisiinsa, ja maakuntien liitot vastaavat aluekehittämisestä alueellaan.

3 §. Neuvottelukunnan työskentelytavat ja päätösvaltaisuus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin neuvottelukunnan koolle kutumisesta ja päätösvaltaisuudesta. Neuvottelukunnan voisi kutsua koolle puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Myös vähintään puolet neuvottelukunnan jäsenistä voisi kutsua neuvottelukunnan koolle ilmoittamansa asian käsittelyä varten.

Neuvottelukunta päättäisi kokousaikataulustaan tehtäviensä hoitamisen edellyttämällä tavalla. Koska neuvottelukunta asetetaan kunkin hallituskauden alussa ja koska työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet asetetaan myös hallituskauden alussa, olisi neuvottelukunnan todennäköisesti tarpeen kokoontua hallituskauden ensimmäisenä syksynä useamman kerran. Hallituskauden lopulla neuvottelukunnan on järjestämislain 22 §:n mukaan annettava valtioneuvostolle selvityksensä palvelujärjestelmän tilasta. Tuon selvityksen valmistelua ja käsittelyä varten neuvottelukunnan olisi todennäköisesti myös kokoonnuttava useamman kerran hallituskauden viimeisestä syksystä lähtien. Hallituskauden ensimmäisen ja viimeisen syksyn välillä neuvottelukunnan voisi olla tarpeen kokoontua harvemmin. Neuvottelukunta voisi harkita sopivan kokoontumistiheyden järjestämislain 22 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi päätösvaltaisuudesta niin, että ministeriöiden edustajien läsnäoloa korostettaisiin. Ehdotetun säännöksen mukaan päätösvaltaisuus edellyttää puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan läsnäoloa sekä sitä, että vähintään puolet ministeriöitä edustavista jäsenistä ja vähintään puolet muista jäsenistä on läsnä. Neuvottelukunnassa olisi ministeriöiden edustajia ehdotetun 2 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan yhteensä kuusi ja muita jäseniä yhteensä 30. Ministeriöiden edustajien lukumäärää kompensoiva päätösvaltasäännös on perusteltu ottaen huomioon neuvottelukunnalle järjestämislain 22 §:ssä säädetty tehtävät, jotka liittyvät etenkin työ- ja elinkeinoministeriön ja valtiovarainministeriön toimialaan ja tehtäviin.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin neuvottelukunnan työtä tukevasta sihteeristöstä ja asiantuntijoiden kuulemisesta. Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelisi ja päättäisi sihteeristöstä. Neuvottelukunta voisi kutsua asiantuntijoita tarpeen mukaan. Asiantuntijoilla ei ole päätösvaltaa neuvottelukunnassa.

4 §. Neuvottelukunnan jaostot. Pykälässä säädettäisiin eräistä jaostoista, jotka neuvottelukunnan olisi asetettava, sekä neuvottelukunnan mahdollisuudesta asettaa lisäksi tarpeelliseksi katsomiaan jaostoja. Jaostojen toimikausi lakkaisi hallituskauden päättyessä samoin kuin neuvottelukunnan toimikausi, ja uuden neuvottelukunnan olisi asetettava jaostot uudelleen. Jaostot voisivat jakaantua alajaostoiksi, jos niin päättävät. Koska kyse olisi neuvottelukunnan alaisista jaostoista, pitäisi jaostoilla olla jonkinlainen kytkentä neuvottelukunnalle järjestämislain 22 §:ssä säädettyihin tehtäviin. Jaostoissa voitaisiin esimerkiksi tehdä työllisyyden edistämisen valtakunnallisiin tavoitteisiin liittyvää valmistelua tai valmistella jotakin osaa hallituskausittain annettavasta palvelujärjestelmän tilaa koskevasta selvityksestä jaoston toimialan osalta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kolmesta jaostosta, jotka neuvottelukunnan olisi aina asetettava. Nämä jaostot neuvottelukunnan olisi asetettava koko toimikaudekseen.

Momentin 1 kohdassa säädettäisiin kuntajaostosta. Kuntajaosto olisi kuntien keskinäisen vuorovaikutuksen foorumi ja siellä kunnat voisivat tarvittaessa valmistella ja yhteensovittaa näkemyksiään neuvottelukunnassa käsiteltäviin asioihin. Jaoston tehtävää ei ole tarpeen määritellä täsmällisemmin, vaan kunnat voisivat käsitellä jaostossa tarpeelliseksi katsomiaan asioita, jotka liittyvät neuvottelukunnan tehtäviin.

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin tietojaostosta. Siellä käsiteltäisiin sekä järjestämislain 120 §:ssä tarkoitettujen työvoimapalveluiden valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden kehittämistarpeita että työvoimapalveluiden tuloksellisuuden ja toimivuuden seurantaan ja arviointiin liittyviä asioita. Järjestämislain 120 §:n mukaan kehittämis- ja hallintokeskus vastaa tietojärjestelmäpalveluiden kehittämisestä ja ylläpidosta, ja työvoimapalvelujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen kehittäminen toteutetaan yhteistyössä kehittämis- ja hallintokeskuksen ja valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja käyttävien työvoimaviranomaisten kanssa. Jaostoa voitaisiin hyödyntää tässä yhteiskehittämisessä.

Kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävänä on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (897/2009, muutoslaki 382/2023) 3 a §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan seurata ja arvioida työvoimapalvelujen tuloksellisuutta ja toimivuutta sekä tuottaa niitä koskevaa tietoa. Ehdotetussa tietojaostossa voitaisiin käsitellä tämän tehtävän nojalla tuotettua tietoa ja tiedon tuottamisen kehittämistarpeita. Tiedon tuottamiseen, seurantaan ja arviointiin liittyvillä kehittämistarpeilla on tyypillisesti yhteys myös tietojärjestelmäpalveluiden kehittämiseen.

Kolmas jaosto, joka neuvottelukunnan olisi aina asetettava, olisi momentin 3 kohdan mukaan yhdyspintajaosto. Työllisyyden edistämiseksi on yhdyspintoja ainakin sosiaali- ja terveystalouteen, kuntoutuspalveluihin sekä koulutuspalveluihin.

Työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetussa laissa (381/2023, jäljempänä *tym-laki*) säädetään yhteistoimintamallista, jossa työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat työttömän monialaisen palvelutarpeen, suunnittelevat ja yhteensovittavat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelut kokonaisuuksiksi sekä vastaavat työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta. Lisäksi laissa säädetään nuorten työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteispalvelusta, jolla tarkoitetaan viranomaisten ja muiden toimijoiden alle 30-vuotiaille nuorille tarjoamaa monialaista neuvontaa, ohjausta ja palveluita, joiden tarkoituksena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia. Näiden tym-laissa säädettyjen monialaisten toimintamallien toimivuutta ja kehittämistarpeita voitaisiin käsitellä ehdotetussa yhdyspintajaostossa.

Asiakkaiden hallinnonalarajat ylittäviin palvelutarpeisiin vastaaminen edellyttää lakisääteisten, monialaisten toimintamallien lisäksi, että viranomaisten kahdenvälinen yhteistyö on sujuvaa. Ehdotetussa yhdyspintajaostossa voitaisiin käsitellä myös viranomaisten välistä yhteistyötä laajemmin kuin edellä kuvattujen lakisääteisten toimintamallien osalta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin neuvottelukunnan mahdollisuudesta asettaa muitakin jaostoja sen lisäksi, mitä 1 momentissa on säädetty. Neuvottelukunta voisi käsitellä jaostojen tarvetta toimikautensa alussa, jolloin tarvittavat jaostot saataisiin perustettua mahdollisimman pian. Neuvottelukunta voisi myös toimikautensa aikana perustaa jaostoja tarpeen mukaan.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin päätösvaltaisuudesta kaikkien jaostojen osalta. Jaosto olisi päätösvaltainen, jos sen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet jäsenistä on läsnä. On kuitenkin huomattava, ettei jaostoille ole säädetty tehtäviä, joten päätöksentekotilanteet liittyisivät lähinnä sen omasta työskentelystä päättämiseen.

5 §. *Jaostojen kokoonpano.* Ehdotetun 4 §:n mukaan neuvottelukunta päättäisi jaostojensa asettamisesta. Tässä pykälässä säädettäisiin jaostojen kokoonpanoa koskevasta valmisteluvastuusta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kunta- ja tietojaoston kokoonpanoa koskevasta valmisteluvastuusta. Kuntajaoston kokoonpanoa, puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa koskevan esityksen valmistelisi kuntia edustava etujärjestö, eli Suomen Kuntaliitto ry. Tietojaoston kokoonpanoa, puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa koskevan esityksen valmistelisi kehittämis- ja hallintokeskus. Kuntaliitto ja kehittämis- ja hallintokeskus ovat kyseisissä jaostoissa käsiteltävien asioiden asiantuntijoita ja keskeisiä toimijoita, joten ne valmistelisivat esityksen neuvottelukunnalle. Neuvottelukunta voisi tarvittaessa poiketa esityksestä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kaikkien muiden jaostojen kokoonpanoa, puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa koskevasta valmisteluvastuusta. Esityksen valmistelisi neuvottelukunnan sihteeristö. Käytännössä sihteeristö käynnistäisi valmistelun neuvottelukunnan ilmaistua tarpeen jaostolle ja annettua mahdollista evästyttä sen kokoonpanosta.

Pykälän 3 momentin säännös koskisi kaikkia jaostoja. Jaoston jäseneksi voitaisiin nimittää myös henkilö, joka ei kuulu neuvottelukuntaan. Jaostoissa korostuu tarve kunkin alan asiantuntemukselle, ja jaostoissa on mahdollista käsitellä sen alaan kuuluvia asioita käytännönläheisemmin kuin neuvottelukunnassa. Siksi on perusteltua, ettei jaoston kokoonpano ole rajattu neuvottelukunnan jäseniin, eikä edes neuvottelukunnan jäsenorganisaatioihin kuuluviin henkilöihin. Kaikilla jaoston jäsenillä olisi kokouksessa keskenään sama asema.

6 §. *Alueellisten työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelujen järjestäminen.* Pykälässä säädettäisiin keskustelujen järjestämisestä vastaavasta ELY-keskuksesta. Järjestämislain 23 §:n mukaan työ- ja elinkeinoministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus käyvät säännöllisesti alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut työvoimaviranomaisten kanssa. Säännöksen perustelujen mukaan keskustelut kutsuisi valtion edustajana koolle ELY-keskus (HE 207/2022 vp, s. 266). Perusteluissa kuvataan keskustelujen järjestämisessä huomioitavia seikkoja tarkemmin. Perusteluissa myös määritellään, mikä ELY-keskus vastaa keskustelujen järjestämisestä työllisyysalueelle, johon kuuluvat kunnat sijaitsevat useamman ELY-keskuksen toimialueella.

Selvyyden vuoksi keskustelujen järjestämisestä vastaavasta ELY-keskuksesta ehdotetaan säädettäväksi asetuksessa. Keskustelujen järjestämiseen kuuluisi muun muassa keskustelujen tarpeen, ajankohdan ja määrän arviointi, aiheiden määrittely ja aineiston kokoaminen, osallistujista päättäminen, koolle kutsuminen ja muistion laatiminen. Keskustelujen sisältö ja tarkoitus edellyttävät, että ELY-keskus tekee

keskustelujen edellä kuvatussa järjestämisessä tiivistä yhteistyötä työvoimapalveluiden tietotuotannosta vastaavan kehittämis- ja hallintokeskuksen ja työvoimapalveluiden järjestämisestä vastaavan kunnan tai työllisyysalueen kanssa. Keskustelujen järjestämisessä on myös oltava tarvittavalla tavalla yhteydessä työvoimapalveluiden yleisestä kehittämisestä, ohjaamisesta ja valvonnasta sekä ELY-keskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen ohjauksesta vastaavaan työ- ja elinkeinoministeriöön. Valtiovarainministeriö olisi perusteltua kutsua keskusteluihin ainakin niissä tilanteissa, joissa seurantatiedot osoittavat, että työvoimaviranomaisen kyky suoriutua sille asetetuista lakisääteisistä tehtävistä on merkittävästi heikentynyt. ELY-keskusten tulee tehdä kustakin keskustelusta muistio, josta käy ilmi keskustelun sisältö, keskeisimmät huomiot sekä mahdolliset jatkotoimenpiteet. Muistio tulee toimittaa työ- ja elinkeinoministeriölle. Muilta osin keskustelujen järjestämisestä ei säädettäisi tarkemmin.

7 §. *Yksityisiä työvoimapalveluja koskeva tietojenantovelvollisuus.* Kansainvälisen työjärjestön ILO:n yleissopimuksen Nro 181 (Yksityiset työnvälitystoimistot) 13 artiklan 3 kohdassa edellytetään, että yksityisten työnvälitystoimistojen on toimivaltaisen viranomaisen määräämin väliajoin toimitettava viranomaiselle sen pyytämät tiedot, joita tarvitaan:

- a) jotta toimivaltainen viranomainen kansallisten ehtojen ja käytäntöjen edellyttämällä tavalla olisi selvillä yksityisten työnvälitystoimistojen rakenteesta ja toiminnoista,
- b) tilastollisiin tarkoituksiin.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 143 §:n 3 momenttiin on sisällytetty artiklan täytäntöön panemiseksi tarvittava sääntely, siltä osin kuin se kuuluu lain alaan. Momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriöllä on yksityisten työvoimapalvelujen seuraamiseksi oikeus saada yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavilta tai niitä edustavalta yhteisöltä yksityisiä työvoimapalveluja koskevia tietoja.

Ehdotetussa 7 §:ssä säädettäisiin lain 143 §:n 3 momentin nojalla tarkemmin työ- ja elinkeinoministeriölle annettavista tiedoista sekä tietojen toimittamista koskevasta menettelystä.

Työ- ja elinkeinoministeriön pyynnöstä toimitettavat tiedot olisivat lukumääriä. Yksityisten työvoimapalveluiden tarjoajan olisi pyynnöstä annettava ministeriölle tiedot asiakasyrityksille rekrytoitujen henkilöiden lukumäärästä vuosittain, vuokratyöntekijöiden määrästä vuosittain ja vuokratyöntekijöiden tekemien työtuntien määrästä vuosittain. Tiedot eivät olisi henkilötietoja eivätkä salassa pidettäviä tietoja.

Työ- ja elinkeinoministeriö hyödyntää myös toimialasta tarjolla olevaa viranomaisten sekä toimialajärjestöjen keräämää tietoa. Tietoja saadaan esimerkiksi Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksesta ja kehittämis- ja hallintokeskuksen ja työllisyysalueiden tietotuotannon kautta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on viimeksi pyytänyt tietoja yksityisistä työvoimapalveluista vuonna 2005. Tiedot ja selvitys yleissopimuksen toteuttamisesta raportoidaan Kansainväliselle työjärjestö ILO:lle pyydettäessä.

7 Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2025 samaan aikaan järjestämislain sekä järjestämisvastuun siirtoon liittyvän muun lainsäädännön kanssa. Kyseisten lakien voimaantulosta ja sovellettavista siirtymäsäännöksistä säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulosta annetussa laissa (383/2023).